

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 120g/2024 și nr.154g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 2 alineatele (1), (2) și
(4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023

(taxa de timbru)

CHIȘINĂU
1 octombrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:
dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 29 mai și 8 iulie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 1 octombrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepția de neconstituționalitate a articolului 2 alin. (1), (2) și (4) din Legea taxei de stat, ridicată de dl Nicolae Leșan, parte în dosarul nr. 5r-503/2024, și, respectiv, de dl Ion Stegărescu, parte în dosarul nr. 5r-713/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizările privind excepția de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dnele judecătore Liliana Cușcă și Tatiana Bivol din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor, Curtea a decis conexarea lor într-un singur dosar, pe baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, atribuindu-i numărul 120g/2024.

A. Circumstanțele litigiilor principale

1.1. Dosarul nr. 5r-503/2024 (sesizarea nr. 120g/2024)

4. La 17 ianuarie 2024, un agent constatatator din cadrul Direcției patrulare „Centru” a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție și a emis o decizie asupra cazului contravențional prin care dl Nicolae Leșan a fost găsit vinovat de comiterea faptei contravenționale de la articolul 238 alin. (2) din Codul contravențional, fiindu-i aplicată o amendă în mărime de 900 lei.

5. La 29 ianuarie 2024, dl Nicolae Leșan a formulat o contestație împotriva deciziei de sancționare și procesului-verbal cu privire la contravenție întocmit în baza articolului 238 alin. (2) din Codul contravențional.

6. La 6 februarie 2024, contestația în discuție a fost repartizată, în mod aleatoriu, dnei judecătore Liliana Cușca, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Printr-o încheiere din 9 februarie 2024, dl Nicolae Leșan a fost informat că judecătorul de caz nu a dat curs contestației sale din motiv că nu a achitat taxa de timbru în valoare de 200 lei. La 4 martie

2024, dl Nicolae Leșan a achitat și a prezentat instanței dovada achitării taxei de timbru.

7. La 20 februarie 2024, cu câteva zile înainte să achite taxa de timbru, dl Nicolae Leșan a depus o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 2 alineatele (1) și (4) din Legea taxei de stat.

8. În ședința de judecată din 20 mai 2024, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis ridicarea excepției și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

1.2. Dosarul nr. 5r-713/2024 (sesizarea nr. 154g/2024)

9. La 21 februarie 2024, dnei judecătoare Tatiana Bivol i-a fost repartizată, în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, contestația formulată de dl Ion Stegărescu împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei de sancționare în baza articolului 238 alin. (2) din Codul contravențional, prin care dl Ion Stegărescu a fost sancționat cu amendă de 900 lei.

10. În cadrul ședinței din 17 iunie 2024, dl Ion Stegărescu a formulat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 2 alin. (2) din Legea taxei de stat. Printr-o încheiere din 20 iunie 2024, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

11. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

12. Prevederile relevante ale Legii taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 sunt următoarele:

Articolul 2 Taxa de timbru

„(1) Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru intentarea unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, precum și pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale atât în primă instanță, cât și în căile de atac.

(2) Taxa de timbru nu este susceptibilă de scutire, amânare sau eșalonare, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul.

[Prin Hotărârea nr. 20 din 26 septembrie 2024 a fost declarat neconstituțional textul „Taxa de timbru nu este susceptibilă de scutire, amânare sau eșalonare, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.” din teza întâi și textul „și nici nu se compensează din contul

părții care a pierdut procesul” din teza a doua a articolului 2 alineatul (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023]

(3) Prin derogare de la alin. (1), nu se percepe taxă de timbru de la autoritățile și instituțiile publice în acțiunile care au ca obiect încasarea unor sume de bani la bugetul de stat.

(4) Taxa de timbru constituie 200 de lei.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepțiilor de neconstituționalitate

Sesizarea nr. 120g/2024

13. Între altele, articolul 2 alin. (1) din Legea taxei de stat reglementează că pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale în primă instanță și în căile de atac se achită o taxă de timbru în valoare de 200 lei. Autorul excepției consideră că impunerea la plata taxei de timbru la formularea contestației împotriva deciziei agentului constator în cauza contravențională reprezintă o încălcare a dreptului său de acces liber la justiție, având în vedere că îndeplinirea acestei obligații îl face să renunțe la dreptul său de a sesiza instanța de judecată.

14. În acest sens, autorul excepției este de părere că impunerea la plata taxei de timbru în cauzele contravenționale este inadmisibilă din perspectiva prevederilor articolelor 1 alin. (3), 4, 20, 23 și 54 alin. (3) din Constituție.

Sesizarea nr. 154g/2024

15. În sesizare, autorul susține că articolul 2 alin. (2) din Legea taxei de stat îi încalcă drepturile garantate de articolele 16, 20, 21, 26, 53 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023, ține de competența Curții Constituționale.

18. Sesizările privind excepția de neconstituționalitate au fost ridicate de o parte în aceste procese. Astfel, Curtea constată că sesizările sunt formulate de subiectul căruia îi este conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Sesizarea nr. 120g/2024 are ca obiect articolul 2 alineatele (1) și (4) din Legea taxei de stat, iar sesizarea nr. 154g/2024 are ca obiect articolul 2 alin. (2) din aceeași Lege. Curtea reține că articolul 2 alineatele (1) și (4) din Lege nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate, în

timp ce alin. (2) din același articol a făcut anterior obiectul analizei Curții prin Hotărârea nr. 20 din 26 septembrie 2024. Curtea a stabilit în jurisprudența sa, pentru admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, condiția să nu existe o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv).

20. Curtea precizează că prin Hotărârea nr. 20 din 26 septembrie 2024 a fost declarat neconstituțional textul „Taxa de timbru nu este susceptibilă de scutire, amânare sau eșalonare, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.” din teza întâi și textul „și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul” din teza a doua a articolului 2 alineatul (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023.

21. În textul sesizării nr. 154g/2024, autorul susține că articolul 2 alin. (2) din Legea taxei de stat îi încalcă drepturile garantate de articolele 16, 20, 21, 26, 53 și 54 din Constituție, fără să argumenteze în ce mod prevederile contestate afectează normele constituționale menționate mai sus. În acest context, Curtea precizează că sesizarea este inadmisibilă.

22. Sesizarea nr. 120g/2024 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 2 alineatele (1) și (4) din Legea taxei de stat a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect examinarea contestației formulate împotriva deciziei agentului constator în cauza contravențională la depunerea căreia a fost achitată taxa de timbru. Așadar, Curtea reține că normele contestate ar putea fi avute în vedere în procesul de judecată în care a fost ridicată excepția.

23. O altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental garantat de Constituție (a se vedea DCC nr. 95 din 17 iunie 2021, § 28; DCC nr. 125 din 13 septembrie 2022, § 22).

24. Autorul excepției a susținut că prevederile contestate încalcă articolele 1 alin. (3) (*statul de drept*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 54 (*restrângerea exercițiului drepturilor sau al unor libertăți*) din Constituție.

25. Analizând excepția, Curtea precizează că autorul sesizării s-a limitat la simpla invocare a articolelor 1 alin. (3), 4, 23 și 54 alin. (3) din Constituție, fără să formuleze critici în raport cu aceste prevederi constituționale.

26. În acest context, Curtea reiterează că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat. Simpla enumerare a unor articole din Constituție în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 117 din 8 septembrie 2022, §§ 14 și 15; DCC nr. 40 din 4 aprilie 2023, § 17).

27. Referitor la capătul sesizării privind pretinsa încălcare a articolului 20 din Constituție, Curtea precizează că, în jurisprudența sa, ea a subliniat că accesul liber la justiție nu are un caracter absolut, ci unul care poate implica

limitări, inclusiv de ordin procedural (a se vedea DCC nr. 6 din 18 ianuarie 2022, § 21). Sub acest aspect, Curtea reiterează că este esențial ca legea să conțină garanții procesuale suficiente care să-i ofere persoanei posibilitatea rezonabilă de a-și apăra cauza în scopul contestării măsurilor care interferează cu drepturile sale. Astfel, reglementarea de către legislator, în limitele competenței acordate de Constituție, a condițiilor, inclusiv a celor limitative, nu constituie o suprimare sau diminuare a dreptului de liber acces la justiție atât timp cât nu se aduce atingere substanței acestuia și există alte garanții procedurale efective. De asemenea, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că dreptul de acces la instanțele judecătorești nu este absolut și poate fi supus unor limitări atât timp cât nu restricționează accesul persoanei sau nu afectează însăși esența dreptului (a se vedea DCC nr. 151 din 19 octombrie 2021, § 22).

28. Autorul excepției susține că i se încalcă dreptul de acces liber la justiție, deoarece prin norma contestată este obligat să achite o taxă de timbru în valoare de 200 lei. Totuși, Curtea subliniază că articolul 20 din Constituție nu instituie nicio interdicție cu privire la taxele judiciare, fiind firesc ca justițiabilii care beneficiază de activitatea desfășurată de autoritățile judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor acestora. Suplimentar, Curtea notează că accesul la justiție nu presupune gratuitatea actului de justiție și nici, implicit, realizarea unor drepturi pe cale judecătorească în mod gratuit. În cadrul mecanismului statului, funcția de restabilire a ordinii de drept, care se realizează de către autoritatea judecătorească, reprezintă de fapt un serviciu public ale cărui costuri sunt suportate din bugetul de stat. Astfel, legislatorul este îndreptățit să instituie taxe de stat pentru cererile în judecată pentru a putea acoperi anumite costuri ale procedurii judiciare la care participă părțile aflate în litigiu (a se vedea DCC nr. 74 din 21 mai 2019, §17; DCC nr. 121 din 13 septembrie 2022, § 22).

29. Având în vedere jurisprudența menționată mai sus și faptul că nu au intervenit elemente noi care să provoace reconsiderarea acesteia, atât soluția, cât și considerentele menționate rămân valabile și în prezenta cauză. Totodată, Curtea precizează că în acest capăt al sesizării autorul nu a formulat alte argumente privind existența unei ingerințe în dreptul garantat de articolul 20 din Constituție.

30. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizările privind excepția de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se declară inadmisibile sesizările privind excepția de neconstituționalitate a articolului 2 alineatele (1), (2) și (4) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023, ridicată de dl Nicolae Leșan, parte în dosarul nr. 5r-503/2024, și, respectiv, de dl Ion Stegărescu, parte în dosarul nr. 5r-

713/2024, pendinte la judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 1 octombrie 2024

DCC nr. 120

Dosarul nr. 120g/2024